อนาคตเกษตรไทยสู่การเติบโตสีเขียว

1. การพัฒนาและขับเคลื่อนการผลิตการเกษตรสู่การเติบโตสีเขียว

การประชุมประจำปี 2555

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

6 กันยายน 2555

ประเด็นนำเสนอ – ด้านการผลิต

การพัฒนาและขับเคลื่อนการผลิตการเกษตรสู่การเติบโตสีเขียว

1. ความสำคัญของภาคเกษตรกับโอกาสในการสนับสนุนการเติบโตสีเขียว
2. แนวคิดและความเชื่อมโยงการผลิตการเกษตรสู่การเติบโตสีเขียว
3. บทเรียนสำคัญของการพัฒนาการผลิตการเกษตรสู่การเติบโตสีเขียว
4. ประเด็นขับเคลื่อนการผลิตภาคเกษตรสู่การเติบโตสีเขียวที่ผ่านมา
5. ข้อเสนอแนะแนวทางการขับเคลื่อนการผลิต

ภาคเกษตรกับการเติบโตสีเขียว

- แหล่งรองรับแรงงาน
- วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- สร้างรายได้ครัวเรือนเกษตร

ความมั่นคงอาหารของประเทศ

- เป็นฐานอุตสาหกรรมเกษตร
- แหล่งผลิตอาหารโลก

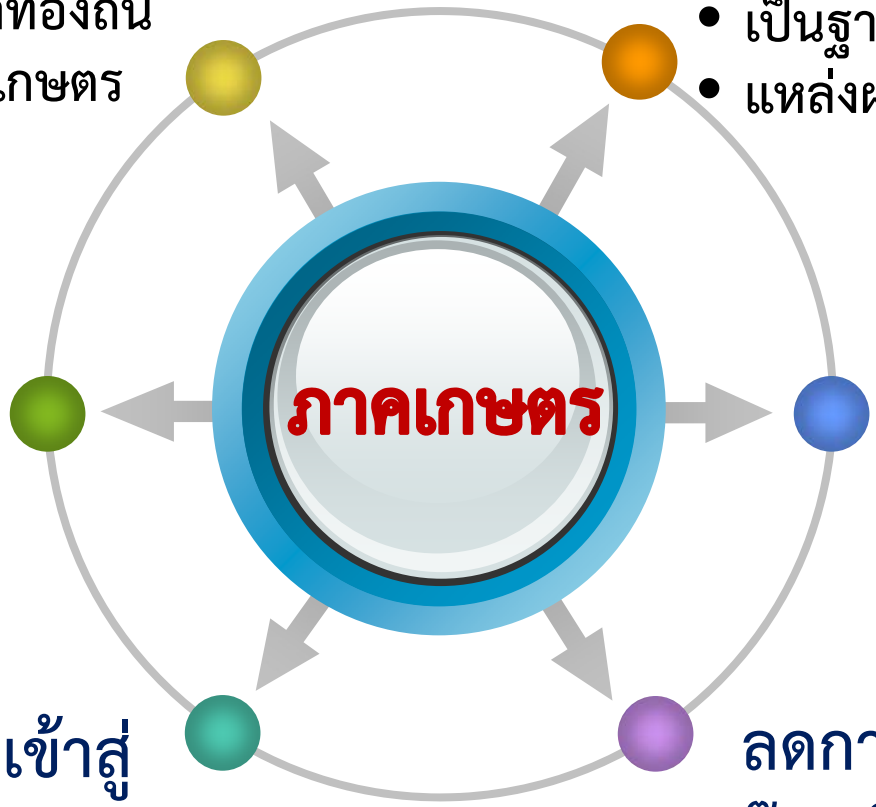

สร้างมูลค่าเพิ่ม
จากสินค้าที่ผลิต
โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

ทางเลือก
พลังงานทดแทน

สนับสนุนการเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน

ลดการปล่อย
ก๊าซเรือนกระจก

1. ความสำคัญของภาคเกษตร

สร้างความมั่นคงด้านอาหาร

ไทยส่งออกอาหารเป็นอันดับที่ 8 ของโลก และส่งออกเป็นอันดับที่ 1 หลายรายการ เช่น ไก่ (ร้อยละ 29 ของตลาดโลก) ข้าว (ร้อยละ 26) กุ้ง (ร้อยละ 21)

สินค้าอาหารส่งออกที่สำคัญของไทย ปี 2552 - 2554

รายการ	2552		2553		2554	
	พันตัน	พันล้านบาท	พันตัน	พันล้านบาท	พันตัน	พันล้านบาท
อาหารทั้งหมด	28,768	754	28,369	803	33,248	965
ข้าว	8,639	172	8,940	168	10,706	156
กุ้ง	399	93	428	101	393	110
น้ำตาลทราย	5,033	62	4,501	69	6,520	109
ทูน่ากระป๋อง/แปรรูป	535	57	589	59	576	69
ไก่และสัตว์ปีก	421	56	466	58	496	65
ผลไม้กระป๋องแปรรูป	848	32	846	34	967	40
มันสำปะหลัง	4,357	20	4,273	26	3,731	30
ผลไม้สด/แช่แข็ง/แห้ง	996	18	844	17	1,196	29
แป้งมันและผลิตภัณฑ์	1,818	17	1,764	25	1,918	29

ที่มา: สถาบันอาหาร (2555)

ทางเลือกพลังงานทดแทน

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559)

ปริมาณการผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงาน

- เอทานอล (2555) 1.3 → (2559) 6.2 ล้านลิตร/วัน
- ไบโอดีเซล (2555) 1.6 → (2559) 3.6 ล้านลิตร/วัน

เอทานอล
ไบโอดีเซล
เชื้อเพลิงใหม่
ทดแทนดีเซล

ผลผลิตพลังงานไฟฟ้าและผลิตความร้อน

- ผลิตไฟฟ้า (2559) 3,440 เมกะวัตต์
- ผลิตความร้อน (2559) 5,564 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ

ชีวมวล
ก๊าซชีวภาพ
ของเสีย
จากครัวเรือน
วัสดุเหลือใช้
จากภาคเกษตร

ที่มา: สศช. (2554)

ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ประเทศไทย - ภาคเกษตรปล่อย GHG ร้อยละ 18 รองจากภาคพลังงานที่ปล่อยร้อยละ 60

สัดส่วนการปล่อย GHG ของไทย ปี 2544-2547

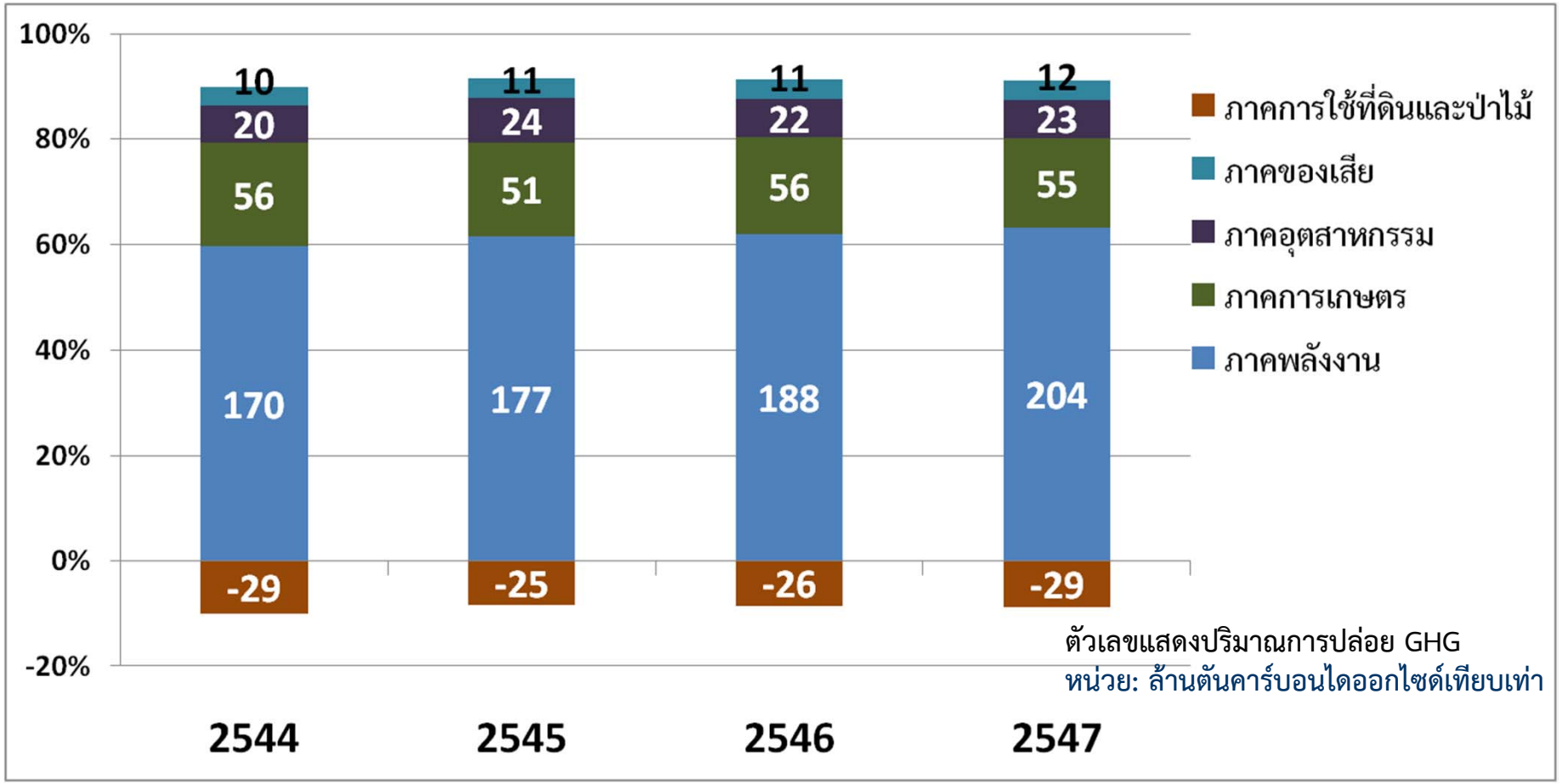

ที่มา: การจัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย (2553)

ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ต่อ)

การปรับวิธีการทำการเกษตร → ลดการปล่อย GHG

ศักยภาพการเกษตรในการลด GHG

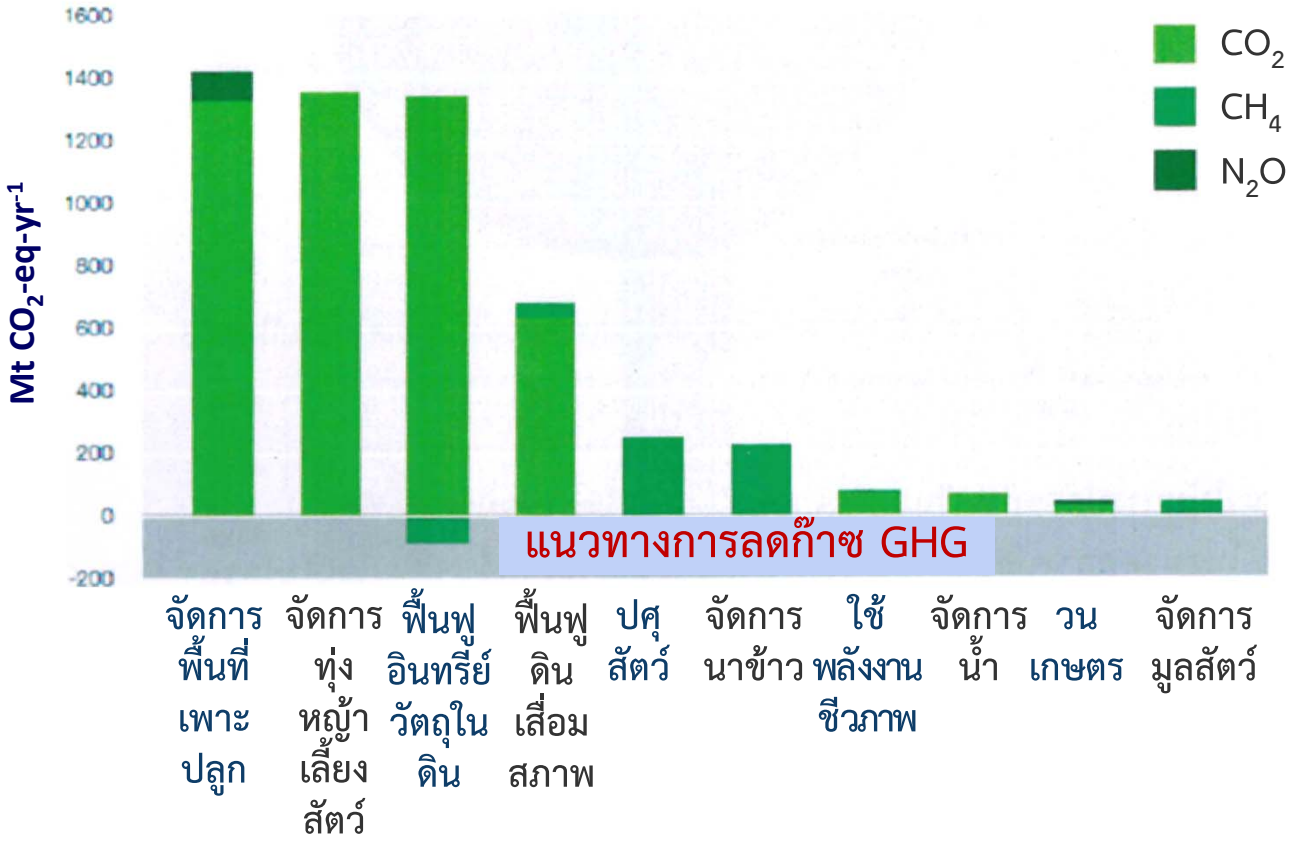

- ลดการปล่อย CO_2 จากการควบคุมการเผาที่โล่ง
- ลดการปล่อย CH_4 จากสัตว์
- ลดการปล่อย CH_4 จากนาข้าว
- ลดการปล่อย N_2O จากการจัดการดิน/ปุ๋ย

ที่มา: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553)

1. ความสำคัญของภาคเกษตร

สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมอาหารและเกษตร 8.6% ของ GDP ส่วนใหญ่จากอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

สัดส่วน GDP แยกตามสาขาการผลิต ปี 2548 - 2553

	2548	2549	2550	2551	2552	2553
เกษตร	9.0	9.0	8.7	8.8	9.2	8.3
อุตสาหกรรมอาหารและเกษตร	9.5	9.6	9.5	9.2	9.1	8.6
นอกภาคเกษตร	81.5	81.4	81.9	81.9	81.8	83.1

โครงสร้างของมูลค่าเพิ่มอุตสาหกรรมอาหารและเกษตร ปี 2553

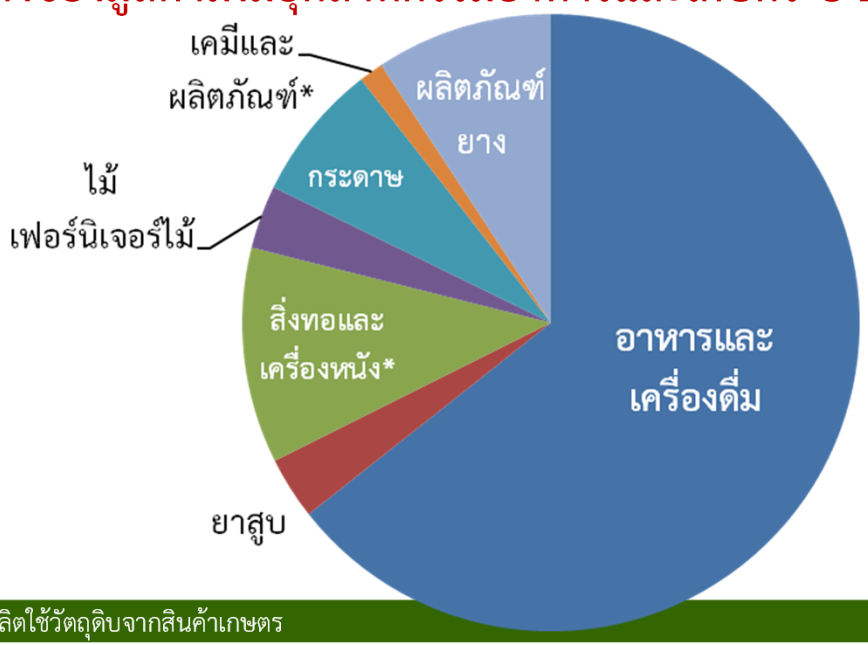

ที่มา: สศช. (2554) * รวมบางกิจกรรมที่การผลิตใช้วัตถุดิบจากสินค้าเกษตร

สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร (ต่อ)

ความต้องการของสินค้าที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมทั้งในและต่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาก

- ความต้องการเครื่องสำอางและยารักษาโรคที่สกัดจากสมุนไพรเพิ่มขึ้น โดยส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 35-40 ต่อปี
  เช่น ขมิ้นชัน (ต้านอนุมูลอิสระ) พริก (เพิ่มการไหลเวียนของเลือด)
- พื้นที่และมูลค่าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง
  มูลค่าตลาดสินค้าอินทรีย์ทั่วโลก 2,000,000 ล้านบาท ขณะที่ การส่งออกของไทย 5,000 ล้านบาท
  สินค้าสำคัญ- ข้าวหอมมะลิ ผัก ผลไม้ ชา

อัตราการเติบโตของพื้นที่เกษตรอินทรีย์ของโลก ปี 2542 – 2553

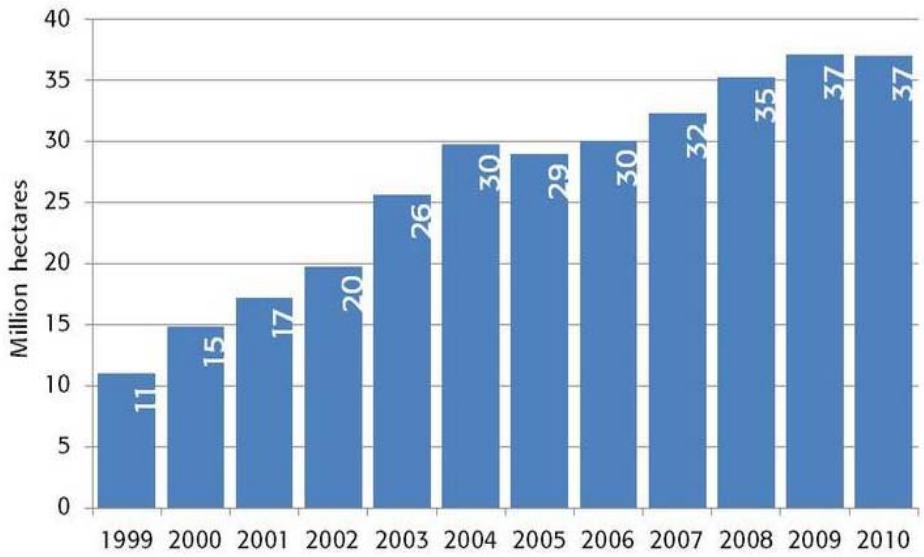

ประเทศที่มีตลาดอินทรีย์ใหญ่ที่สุด 10 อันดับ ปี 2553

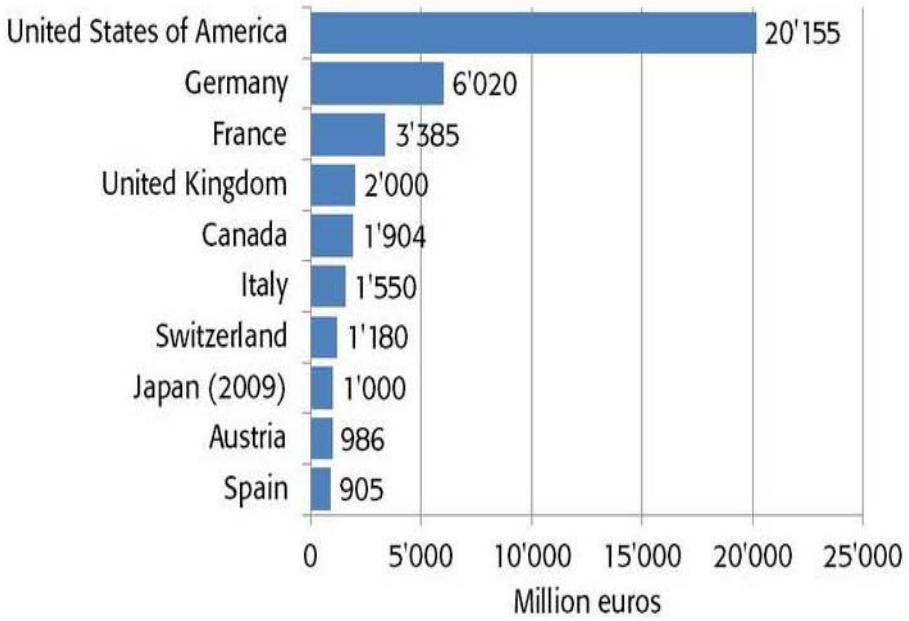

ที่มา: The World of Organic Agriculture – Statistics and Emerging Trends (2012)

สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2558

สนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรม และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

เน้นการเสริมสร้างการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการ ที่นำไปสู่การลดการปล่อย GHG ลดมลพิษ ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

มาตรการสร้างความปลอดภัยของอาหารและไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

ASEAN GAP

มาตรฐานการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของอาเซียน สำหรับผักและผลไม้สด (การผลิต เก็บเกี่ยว จัดการหลังเก็บเกี่ยว)

อาหารถูกผลิตและจัดการในลักษณะที่ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสุขภาพ ความปลอดภัย และสวัสดิการของคนงานในสาขาเกษตรและอาหาร

Maximum residue limits

มาตรฐานค่าสารพิษตกค้างสูงสุดของอาเซียน (สารกำจัดศัตรูพืช 61 ชนิด)

Criteria for accreditation of livestock establishments

มาตรฐานรับรองการทำปศุสัตว์และวัคซีนสัตว์

A code of conduct for responsible fisheries

ข้อปฏิบัติสำหรับการทำประมงที่มีความรับผิดชอบ

ASEAN Food Safety Network

เครือข่ายกลางด้านความปลอดภัยอาหารของอาเซียน

เพื่อให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐของประเทศสมาชิกอาเซียนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านความปลอดภัยของอาหาร

ความหมายตาม UNEP

การผลิตทางเกษตรที่นำไปสู่การเติบโตสีเขียว

- การเกษตรที่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติและเทคนิคการผลิตที่เหมาะสมกับท้องถิ่นและมีความหลากหลาย
- มีเป้าหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ขณะเดียวกัน เพิ่มผลประโยชน์ตอบแทนต่อเกษตรกร ปรับปรุงระบบนิเวศ และลดของเสีย และความไม่มีประสิทธิภาพในห่วงโซ่อาหาร
- เทคนิคการผลิตขึ้นอยู่กับวิธีทางธรรมชาติในการบริหารจัดการโรคพืชและสัตว์ วัชพืช แหล่งอินทรียวัตถุของปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ อย่างไรก็ตาม ยังสามารถใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่ทำให้เกิดการใช้ปุ๋ย/สารเคมี/ฮอร์โมนในการควบคุมศัตรูพืชและโรคสัตว์อย่างมีความแม่นยำและมีประสิทธิภาพสูงได้ด้วย

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

เกษตรอินทรีย์ เกษตรชีวพลวัตร (Biodynamic)

การค้าเกษตรที่เป็นธรรม (Fair Trade)

เกษตรกรรมนิเวศวิทยา (Ecological Agriculture)

เกษตรกรรมเชิงอนุรักษ์ (Agriculture)

การเกษตรที่เพาะปลูกและใช้เทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรที่ยั่งยืน

ที่มา: United Nations Environment Programme (UNDP) 2011

2. แนวคิดภาคเกษตรสู่การเติบโตสีเขียว

หลักการและแนวทาง ตาม UNEP

หลักการสำคัญ

1) การใช้ธาตุอาหารที่เกิดตามธรรมชาติและผลิตอย่างยั่งยืน
2) การปลูกพืชหลากหลายชนิด
3) การผสมผสานระหว่างการปลูกพืชและสัตว์เลี้ยง
4) การบริหารจัดการศัตรูพืชและวัชพืชที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
5) การลดความสูญเสีย โดยการเก็บรักษาหลังการเก็บเกี่ยวและกระบวนการแปรรูป

การวิจัยและพัฒนา

1) การจัดการความอุดมสมบูรณ์ของดิน
2) การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน
3) ความหลากหลายของพืชและสัตว์
4) การจัดการสุขภาพสัตว์และพืช
5) การใช้เครื่องจักรกล
6) การปรับปรุงสถานที่จัดเก็บผลผลิต

แนวทางการพัฒนา

- สร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ใช้แนวทางการปลูกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ปฏิรูประบบสิทธิการถือครองที่ดินของเกษตรกรรายย่อย
- ให้มีการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่ให้ความสำคัญกับการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน
- เสริมสร้างศักยภาพและความตระหนักของประชาชนให้เกิดขึ้น
- สร้างแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ
  - เก็บภาษีสำหรับปัจจัยการผลิตที่มาจากเชื้อเพลิงฟอสซิล การใช้ยาฆ่าแมลงและสารกำจัดวัชพืช
  - ลงโทษผู้ปล่อยมลพิษทางน้ำและอากาศ
  - ยกเว้นภาษีสำหรับการลงทุนเพื่อเกษตรกรรมยั่งยืน
  - ให้แรงจูงใจสำหรับทำเกษตรกรรมหลายบทบาท (Multifunctional Agriculture)

ที่มา: United Nations Environment Programme (UNDP) 2011

2. แนวคิดภาคเกษตรสู่การเติบโตสีเขียว

แนวทางพัฒนาภาคเกษตรของ EU

เป้าหมายสู่การเป็นเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ
ในปี 2563 ลดการปล่อย GHG (ที่ไม่ใช่ CO2) ให้ได้มากถึงร้อยละ 42-49 จากปี 2533

1. นโยบายเกษตรที่สนับสนุนแนวทางที่ส่งผลดีต่อสภาพภูมิอากาศ การปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ ผลิตก๊าซเชื้อเพลิงชีวภาพ ปรับปรุงการจัดการมูลสัตว์

2. ปรับปรุงการทำเกษตรและป่าไม้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการดักจับหรือเก็บรักษาคาร์บอนไว้ในดินและป่าไม้ – รักษาพื้นที่ทุ่งหญ้า ฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ ป่าไม้ ป่าพรุ ทำเกษตรแบบไม่ไถพรวนดิน

3. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของภาคเกษตรและป่าไม้อย่างยั่งยืน ลดแรงกดดันจากความต้องการใช้ที่ดินที่สูงขึ้น ทั้งการผลิตอาหารคน อาหารสัตว์ เชื้อเพลิงชีวภาพ รวมไปถึงผลิตภัณฑ์จากป่าไม้และกระดาษ

4. วิเคราะห์และแก้ไขปัญหาการใช้ที่ดินแบบองค์รวม (Holistic manner) นำเอาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดิน การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและป่าไม้ ผนวกเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดนโยบายสภาพภูมิอากาศของสหภาพยุโรป

5. ส่งเสริมการนำผลิตภัณฑ์ไม้และกระดาษกลับมาใช้ใหม่ (Reuse) หรือผลิตใหม่ (Recycle) เพื่อลดแรงกดดันต่อการใช้ที่ดิน ลดของเสียจำพวกอาหารและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคไปสู่อาหารที่ปล่อยก๊าซคาร์บอนต่ำ

ที่มา: กรองยุโรปเพื่อไทย

การขับเคลื่อนด้านการผลิตของไทย

ปรับปรุงเกษตรกรรมเพื่อลด GHG

สนับสนุนนโยบายอย่างต่อเนื่อง

สนับสนุนการใช้พืชผลิตพลังงานทดแทน

กลุ่มปศุสัตว์

- ปรับปรุงคุณภาพอาหารสัตว์ เสริมอาหารสัตว์ด้วยสารอาหาร
- จัดการฮอร์โมนและแอนตี้ไบโอติก
- ปรับปรุงลักษณะทางพันธุกรรม เพิ่มความยืนยาวของอายุสัตว์
- สนับสนุนโรงผลิตก๊าซชีวภาพ

กลุ่มการเผาชีวมวล

- ลด/ควบคุมการเผาเศษวัสดุการเกษตรในที่โล่ง
- ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรในการตัดอ้อย

กลุ่มทรัพยากรดิน

- พัฒนาเทคโนโลยีการใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้เทคโนโลยีการจัดการธาตุอาหารเฉพาะที่
- ใช้ปุ๋ยคอกและ Biochar
- พัฒนาการทำฟาร์มด้วยความแม่นยำสูง (Precision Farming)

กลุ่มนาข้าว

- จัดการน้ำด้วยการปล่อยน้ำกลางฤดูกาลเพาะปลูก
- พัฒนาสายพันธุ์ข้าวในการลดการปล่อยก๊าซมีเทน
- จัดการเพาะปลูกข้าว โดยลดการไถพรวนดิน ทำนาหว่าน ปลูกข้าวด้วยระบบปราณีต

ที่มา: *สิรินทรเทพ (2555)

การขับเคลื่อนด้านการผลิตของไทย (ต่อ)

ปรับปรุงเกษตรกรรมเพื่อลด GHG

สนับสนุนนโยบายอย่างต่อเนื่อง

สนับสนุนการใช้พืชผลิตพลังงานทดแทน

ผลักดันมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

- การผลิตพืช ปศุสัตว์ และประมงตามมาตรฐานสากลที่กำหนด ของ กษ.
- คำนึงถึงการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตตามหลักวิชาการ ควบคุมการใช้ปุ๋ย/สารเคมีอย่างเหมาะสม เก็บเกี่ยวระยะปลอดภัย
- ลดต้นทุนการผลิต ลดการตกค้างของสารเคมีในอาหารและสิ่งแวดล้อม

ขับเคลื่อนระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

- ภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน (กกย.)
- รูปแบบที่เข้าข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน – เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ วนเกษตร เกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น

ผลักดันการพัฒนาเกษตรอินทรีย์

- ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ
- ให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลของวงจรของธาตุอาหาร ประหยัดพลังงาน ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อนุรักษ์ระบบนิเวศการเกษตร และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

การขับเคลื่อนด้านการผลิตของไทย (ต่อ)

ปรับปรุงเกษตรกรรมเพื่อลด GHG

สนับสนุนนโยบายอย่างต่อเนื่อง

สนับสนุนการใช้พืชผลิตพลังงานทดแทน

สนับสนุนการนำสินค้าเกษตรมาผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ เพื่อลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลอย่างจริงจัง

- ผลผลิตทางการเกษตร ผลิตเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย มาผลิตเอทานอล ในขณะที่ ปาล์มน้ำมัน สบู่ดำ ถั่วเหลือง ไขสัตว์ น้ำมันพืชที่ใช้แล้ว นำมาผลิตไบโอดีเซล
- ของเหลือใช้จากการเกษตร เช่น ฟางข้าว ซังข้าวโพด ชานอ้อย มูลสัตว์ เปลือกสัตว์หรือเปลือกพืช เป็นต้น มาสกัดเซลลูโลสเพื่อให้ความร้อน รวมทั้ง เชื้อเพลิงที่ได้จากขยะชีวมวล ซึ่งเป็นการนำของเหลือทิ้งกลับมาใช้ได้อย่างคุ้มค้าทั้งกระบวนการ (Zero Waste)
- มูลสัตว์หรือของเสียจากโรงเลี้ยงสัตว์ โดยการหมักมูลสัตว์ของสุกร โค กระบือ เพื่อให้ได้ก๊าซมีเทนเป็นเชื้อเพลิงสำหรับครัวเรือน รวมทั้ง ของเหลือจากการหมักนำไปใช้เป็นปุ๋ยได้

3. ถอดบทเรียนจากกรณีตัวอย่าง

ปัจจัยความสำเร็จด้านการผลิต

บ.108 เทคโนฟาร์ม

พัฒนาการเกษตรระบบโรงเรือนเพื่อควบคุมคุณภาพและลดความเสี่ยงในการผลิต

- เจ้าของบริษัทมีความต้องการที่จะพัฒนาการผลิตที่มีมาตรฐานและป้องกันภัยธรรมชาติและแมลงศัตรูพืชที่รบกวน จึงเริ่มปลูกพืชระบบปิด
- มีการปรับปรุง วิจัย ทดลอง อย่างต่อเนื่อง
- ลดต้นทุนการผลิต โดยใช้วัสดุทดแทนในพื้นที่
- บ. ถ่ายทอดความรู้ด้านเทคนิคให้เกษตรกร

กลุ่มเกษตรอินทรีย์ อ.สนามชัยเขต

ความสำเร็จของการรวมกลุ่มผู้ผลิตพืชเกษตรอินทรีย์

- มีสินค้าที่ได้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ 86 รายการ ส่งขายทั้งในและต่างประเทศ
- สร้างเครือข่ายให้เข้มแข็ง สร้างความสามัคคี พัฒนาบทบาทผู้หญิง โดยใช้กลุ่มออมทรัพย์เป็นฐาน มีการแลกเปลี่ยน/ถ่ายทอดองค์ความรู้ (ตั้งโรงเรียนเกษตรกรเกษตรอินทรีย์)
- เน้นการมีส่วนรวมของสมาชิกและชุมชน เช่น แกนนำหมู่บ้าน กลุ่มองค์กร ในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

สหกรณ์ชมรมชาวสวนมะม่วง จ.ฉะเชิงเทรา

ตัวอย่างของการพัฒนาการรับรองมาตรฐาน GAP เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต

- ปี 54 ผลิตได้กว่า 7,000 ตัน ส่งออกหลายประเทศ เป็นเงิน 60 ล้านบาท สมาชิกทุกคนมีการรับรองมาตรฐาน GAP
- ผู้นำสหกรณ์เข้มแข็ง สร้างความร่วมมือร่วมใจของสมาชิก
- จัดหาปัจจัยการผลิตขายสมาชิกในราคาถูก เผยแพร่ข้อมูลและเทคโนโลยีการผลิต/ตลาด
- ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐและสถาบันการศึกษา

การขับเคลื่อนในช่วงที่ผ่านมา

ผลิตและมาตรฐาน

- **เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร**
  เช่น เผาตอซัง ใช้สารเร่งโตในสัตว์ปีก เร่งเนื้อแดงในสุกร สารเคมีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

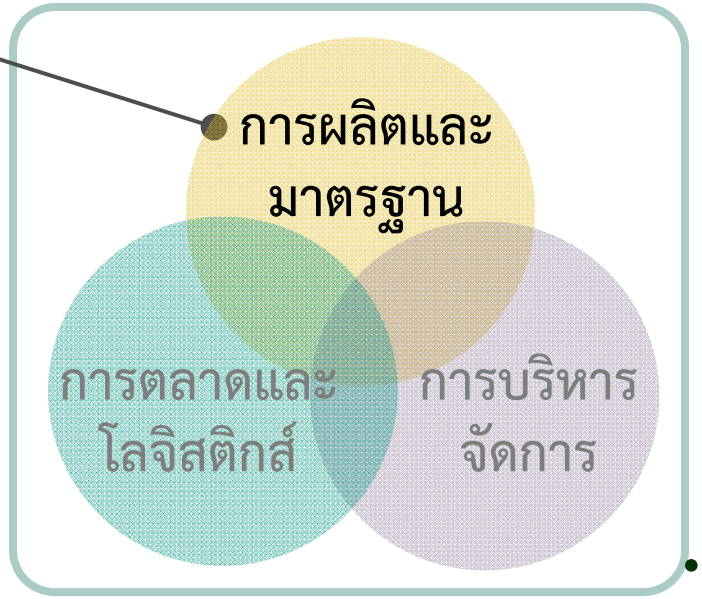

- **การรวมกลุ่มของเกษตรกรในลักษณะของเครือข่ายที่เข้มแข็งยังมีน้อย**
  ขาดพลังในการถ่ายทอดองค์ความรู้ สร้างแรงจูงใจการประหยัดต่อขนาดในการผลิตและขนส่ง

- **ระบบพันธสัญญาระหว่างเกษตรกรและเอกชนยังมีการดำเนินงานอย่างไม่เป็นธรรม**

- **เกษตรกรและผู้ประกอบการมีความเข้าใจการผลิตเพื่อการเติบโตสีเขียวน้อย และขาดแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนการผลิต**
  มีต้นทุนในการปรับเปลี่ยน มีความเสี่ยงจากการผลิตและตลาด ขายผลผลิตได้ไม่แตกต่างจากสินค้าทั่วไป

- **เกษตรกร ผู้ประกอบการและผู้บริโภคมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตรที่มีหลายรูปแบบทั้งมาตรฐานในประเทศและต่างประเทศไม่เพียงพอ**
  ประกอบกับการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง

การขับเคลื่อนในช่วงที่ผ่านมา (ต่อ)

- ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรและการขยายผลขององค์ความรู้และงานวิจัยและพัฒนาในวงกว้าง
  ผ่านกลไกที่มีอยู่ของรัฐและเอกชน

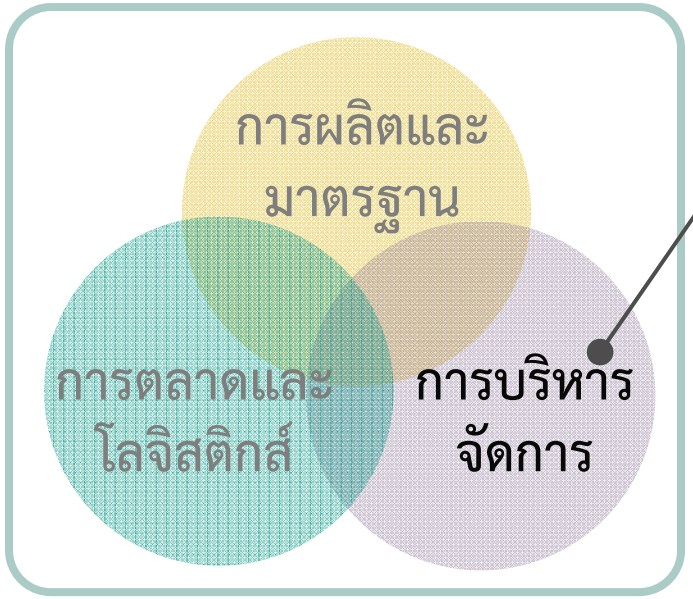

การบริหารจัดการ

- การพัฒนาภาคเกษตรยังขาดความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

- องค์ความรู้และการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการสนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเพิ่มมูลค่ามีจำกัด
  ขาดการรวบรวมความรู้อย่างเป็นระบบ

- ขาดการขับเคลื่อนจูงใจให้เกิดกิจกรรมลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หรือปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม
  เช่น การนำพืชมาผลิตพลังงานทดแทน

4. แนวทางการขับเคลื่อน

ข้อเสนอแนะในระยะต่อไป

สร้างความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมและจัดการองค์ความรู้ → ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งกับสถาบัน/เครือข่ายเกษตรกร → เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างสมดุลและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม → ตลาด

- **เร่งประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง** เน้นให้เกิดจิตสำนึกและตระหนึกถึงความสำคัญของเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผลดีต่อสุขภาพ และผลกระทบจากการใช้สารเคมีที่ไม่เหมาะสม
- **สร้างความรู้ความเข้าใจและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับตลาดและมาตรฐาน กฎระเบียบของประเทศผู้นำเข้า** แก่ผู้ผลิต ผู้รวบรวม ผู้แปรรูป ผู้ส่งออก
- **สร้างงานวิจัยและพัฒนาที่เอื้อต่อการพัฒนาสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม** เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เทคนิคการใช้สารเคมีที่ถูกต้อง พัฒนาพันธุ์/ดิน/น้ำ การนำปัจจัยการผลิต/วัสดุเหลือใช้และของเสียในฟาร์มมาใช้ เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว เก็บรักษา และแปรรูป
- **จัดทำระบบฐานข้อมูลสนับสนุนการพัฒนา เข้าถึงได้ง่าย และประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง และ ขยายผลร่วมกับชุมชน** ผลักดันการจัดตั้ง Knowledge Center

4. แนวทางการขับเคลื่อน

ข้อเสนอแนะในระยะต่อไป (ต่อ)

สร้างความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมและจัดการองค์ความรู้ → **ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งกับสถาบัน/เครือข่ายเกษตรกร** → เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างสมดุลและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม → ตลาด

- **เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรให้สามารถพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ รวมทั้งสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่**
- **สนับสนุนปัจจัยพื้นฐาน** พัฒนาฐานทรัพยากรการผลิตภาคเกษตรให้เพียงพอ เข้าถึงได้ โดยเฉพาะแหล่งน้ำ การจัดสรรที่ดินให้เกษตรกรรายย่อย และแหล่งเงินทุน
- **พัฒนาผู้นำกลุ่มและเครือข่ายการผลิตให้มีความเข้มแข็ง** โดยอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่ายและกลุ่มเกษตรกรที่เข้มแข็งแล้วกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน
- **สนับสนุนการทำงานร่วมกับเครือข่ายและกลุ่มเกษตรกร ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชนที่มีการดำเนินงานอยู่แล้วในปัจจุบัน** เป็นกลไกในการขยายผลในวงกว้าง
- **เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและตลาด** ระหว่างผู้ผลิต ผู้ประกอบการการตลาด ผู้ส่งออก และดูแลให้มีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

4. แนวทางการขับเคลื่อน

ข้อเสนอแนะในระยะต่อไป (ต่อ)

สร้างความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมและจัดการองค์ความรู้ → ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งกับสถาบัน/เครือข่ายเกษตรกร → **เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างสมดุลและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม** → ตลาด

- **วางแผนทั้งระบบตั้งแต่การผลิต การแปรรูป และการตลาด** โดยส่งเสริมการจัดทำโซนนิ่งให้มีการผลิตสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของตลาด
- **ควบคุมและกำกับดูแลให้มีการนำเข้าและใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ได้มาตรฐาน** ปรับปรุงระบบการขึ้นทะเบียนสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ไม่อนุญาตให้มีการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายที่หลายประเทศห้ามใช้แล้ว ควบคุมการโฆษณาส่งเสริมการขายที่ขัดจริยธรรม สนับสนุนการใช้สารชีวภาพให้มากขึ้น
- **สนับสนุนการนำวัตถุดิบทางการเกษตรที่ผลิตได้ในชุมชนและที่เหลือใช้มาผลิตพลังงานทดแทนใช้ในระดับครัวเรือนและชุมชน** ส่งเสริมการผลิตพืชพลังงานทดแทนที่ไม่ใช่อาหารและมีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เช่น สบู่ดำ รวมทั้ง การดูแลรักษา/ซ่อมบำรุงให้แก่ชุมชน

อนาคตเกษตรไทยสู่การเติบโตสีเขียว

1. การพัฒนาและขับเคลื่อนการผลิตการเกษตรสู่การเติบโตสีเขียว

www.nesdb.go.th

การประชุมประจำปี 2555

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

6 กันยายน 2555

ทางเลือกพลังงานทดแทน

แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก (พ.ศ. 2555 – 2564)

สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25 ของการใช้พลังงานรวมทั้งหมดในปี 2564

ปี 2012

เป้าหมาย ↑25% ปี 2021

ผลิตไฟฟ้า	ผลิตความร้อน	เชื้อเพลิงชีวภาพ
น้ำขนาดเล็ก ลม แสงอาทิตย์ ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ พลังงานขยะ ไฮโดรเจน	แสงอาทิตย์ ขยะ ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ	เอทานอล ไบโอดีเซล เชื้อเพลิงใหม่ ทดแทนดีเซล
10%	**46%**	**44%**

- กำลังการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน 9,201 MW
- ปริมาณความร้อน 9,335 ktoe
- เชื้อเพลิงชีวภาพ 40 ล้านลิตร/วัน
- ทดแทนน้ำมัน 44 %